

CRONICÓ

ANY: 2020

ÈPOCA: II

NÚM.: 82

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ DE CRONISTES OFICIALS DEL REGNE DE VALÈNCIA

www.cronistesdelregnedevalencia.com

MEDALLA AL MÈRIT CULTURAL 2010 DE LA GENERALITAT VALENCIANA

AJORNAMENT A L'ANY 2021 DE LA XXXIII ASSEMBLEA GENERAL DE L'ASSOCIACIÓ DE CRONISTES OFICIALS DEL REGNE DE VALÈNCIA I DEL VIATGE CULTURAL A CATALUNYA

En l'anterior número de la revista Cronicó s'anuncia-va el viatge cultural que anàvem a realitzar a Catalunya del 12 al 16 de maig, i la celebració de la XXXIII Assemblea General de la nostra Associació de Cronistes Oficials, prevista per als dies 23 a 25 d'octubre de 2020, en les poblacions de València, l'Alcora i Pedralba.

El que ningú podia imaginar en aquell moment era l'arribada de la pandèmia del corona virus, que ens confinaria a les nostres cases durant mesos, i trastocaria les nostres vides. Des d'eixe moment no ha pogut reunir-se de manera presencial la nostra Junta de Govern, ja que hi hagué que suspendre la reunió prevista per al 23 de març. Hem estat esperant un canvi de la situació, que previsiblement no es produirà amb garanties fins a l'aparició d'una vacuna.

Va arribar un moment que considerarem calia prendre una determinació sobre la celebració o suspensió de la nostra Assemblea General, perquè el temps per a tancar els detalls de la seua organització constrenyien, per tot això es va convocar una Junta de Govern, que celebrarem de manera virtual, el passat 28 de maig.

Es evident que el nostre col·lectiu està format en la seua majoria per persones amb una edat avançada i per tant d'elevat risc en cas de contraure la malaltia. L'acord adoptat va ser unànimement el de posposar la celebració de la nostra Assemblea General al pròxim any 2021, encara que ja havien millorat alguna cosa les perspectives, perquè no podíem arriscar-nos a celebrar la nostra assemblea i córrer el perill d'un possible contagi d'algun dels nostres cronistes.

L'adopció d'aquest acord ha sigut molt dolorós, i esperem la vostra comprensió, perquè els cronistes oficials han vingut reunint-se sense interrupció en les seues assemblees durant més de 50 anys, i serà la primera vegada que aquesta assemblea no se celebrarà.

També es va acordar no celebrar el viatge cultural a Catalunya aquest any 2020, per al qual ja s'havien inscrit un bon nombre de cronistes, i posposar-lo igualment per a l'any vinent 2021, la qual cosa s'ha comunicat a l'empresa de Viatges Transvíia, S.L, organitzadora d'aquest.

Es va acordar també, que en el moment que milloraran les perspectives, en l'any vinent 2021 i hi haguera certes garanties per a la celebració de la XXXIII Assemblea General de la nostra Associació de Cronistes Oficials, es fixarien noves dates, si és possible el mes d'octubre, la qual cosa es comunicarà a tots els cronistes.

Igualment s'ha contactat amb els alcaldes dels Ajuntaments de l'Alcora i de Pedralba, el senyor Samuel Falomir Sancho i la senyora Sandra Turegano Cabañero, respectivament, i amb els seus cronistes oficials els senyors José Manuel Puchol Ten i José Vicente Martínez Perona, per a explicar-los la decisió adoptada. Totes dues institucions han comprés l'ajornament i ens esperen per a poder rebre'ns en l'any vinent, gest que agraïm.

Només em queda desitjar-vos un bon estiu, que tingueu molta salut i donar-vos amb sincer afecte, una cordial salutació del vostre company

José Ramón Sanchis Alfonso, president.

L'Associació de Cronistes del Regne de València necessita actualitzar la base de dades dels seus membres. És molt convenient en estos temps transmetre per mitjans electrònics les notícies de l'entitat i les convocatòries a les assemblees generals i extraordinàries. Guanyem tots en una millor i ràpida comunicació. Este és el motiu perquè dediqueu un moment i **envieu a l'adreça del secretari general, Alfred Bernabeu Sanchis, la vostra direcció de correu electrònic i el número de mòbil** ja que estes dades que vos demanem o són inexistents o estan desfasades. Moltes gràcies per la vostra atenció.

La direcció de correu electrònic és alfred.bernabeu@gmail.com

Cronistes digitals: al servici del públic

Ser cronista es un gran honor al que els beneficiaris intentem correspondre amb estudi, investigació i escriptura. Però el cronista escriu, a vegades molt, i no sempre pot vore publicat tot allò que produïx. Els ajuntaments, inclús les institucions locals, privades o públiques, tenen dotzenes d'obligacions, necessitats i vocacions per atendre; el cronista de hui, per aixina dir-ho, té que competir en un "mercat" de molt alta concurrència on l'interés cultural del municipi, inclús si se dona el admirable cas d'existir, no podrà donar abast a la generosa producció d'un cronista eficient i treballador com es la gran majoria.

Per fortuna, el mon actual té solucions per a quasi tot i ens dona ferramentes que fan possible pal·liar les desalentadores distàncies entre allò que un cronista pot arribar a produir i el que un Ajuntament podrà publicar-li amb la seua major bona voluntat. El camp digital, que tanta eficàcia ha demostrat estos mesos, al fil de la pandèmia, te magnifiques solucions tècniques que fan possible editar i publicar tota classe de treballs, amb il·lustracions o sense, de forma individual o col·lectiva.

La creació d'un *blog* propi es una de les eixides més senzilles per al "cronista digital". Molts cronistes en tenen i son ben profitosos, com a mínim, per a penjar el que podríem dir treball més menut, la part mes lleugera i divulgadora de la vida dels nostres pobles i la seua gent. Per altra banda, preparar un *blog* col·lectiu, acondicionat per a que tots els cronistes valencians pogueren fer aportacions des de casa, seria donar un servici cultural interessant: en eixe espai, molts trobaríem eixida a idees i projectes.

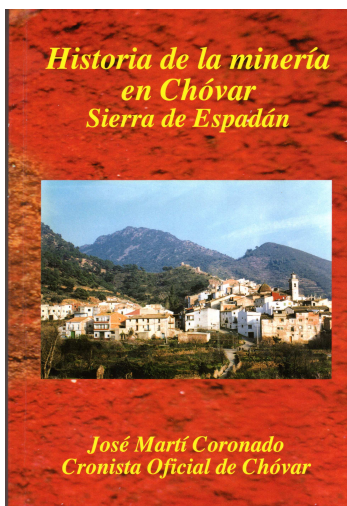
Encara hi ha una fórmula millor que no es practica gens: el *blog*, eixe espai públic del cronista, podria estar albergat a la plana digital oficial de l'Ajuntament. El cronista seria presentat als veïns com una institució més del poble, i encara que mantindria sempre la seua independència intel·lectual, tindria a les planes digitals del poble el seu racó d'Història, cultura i divulgació.

Amb esta fórmula, el cronista digital s'acostaria a la gent i a eixa configuració de la memòria col·lectiva que els ajuntaments tenen obligació de fomentar; el cronista deixaria de ser una "rara avis", o un luxe pot ser que antiquat, per a oferir-se -per qué no?- com un "servici al públic" tan arrelat en la vida d'un poble com la farmàcia. El cronista, amb la seua ferramenta digital, es presentaria com una "necessitat sempre de guàrdia": culta pero no elitista, divulgadora i pròxima, sobre tot, a la gent del poble.

Quedaria a banda, si voleu, l'investigació acadèmica, la profunda i també necessària prospecció històrica, amb moltes planes i profusió de notes a peu de plana. Per a ell guardarem espai, mentre siga possible, en el món de la impressió sobre paper, l'admirable espai que "sempre" hem conegut com ferramenta de difusió ideal. Perque... un llibre es llibre.

F. Pérez Puche. Cronista Oficial de València. Juny 2020

HISTORIA DE LA MINERÍA EN CHÓVAR, de JOSÉ MARTÍ CORONADO

José Martí Coronado, Cronista Oficial de Chóvar y de la Villa de Azuébar, ha editado recientemente un libro que lleva por título "Historia de la minería en Chóvar. Sierra de Espadán". Se trata, probablemente, del único publicado hasta la fecha con esta temática sobre la historia de la minería local en la Comunidad Valenciana.

La historia de la minería en Chóvar es decididamente antigua, e independientemente del uso ancestral de este recurso natural, José Martí la data al menos en 1562, fecha en que se produce un documento Real por el que se concede permiso al entonces Señor de Chóvar, para explotar ciertas minas en la localidad.

El libro que consta de 471 páginas y más de cien planos de otras tantas explotaciones mineras, aparece dividido en varios capítulos:

I.- Chóvar, bosquejo histórico. II.- El medio físico en Chóvar. III.- Geografía histórica en la Sierra de Espadán. IV.- Antecedentes históricos de la minería. Chóvar y la Sierra de Espadán. V.- La Minería en Chóvar en al S. XIX. VI.- La minería en Chóvar en el s. XX. VII.- Pasado reciente.- VIII.- Miscelánea documental. IX.- Anexo fotográfico. X.- Bibliografía.

Joan Josep Cardona, Cronista Oficial de Benissa, “Hijo Predilecto” de esta villa alicantina

La Junta rectora de la Asociación de Cronistas Oficiales del Reino de Valencia, que preside José Ramón Sanchis Alfonso, estuvo presente en Benissa (Alicante) para el acto de nombramiento de Joan Josep Cardona Ivars, como hijo predilecto de la Villa.

Los cronistas valencianos realizaron en la Sede la Universidad de la Marina Alta, su habitual reunión en la que tomaron parte: Jose R. Sanchis, Francisco de Paula Momblanch, José Catalá, Alfred Bernabéu, Elia González, Josefa Sempere, Francisco Pérez Puche, Manuel Febrer, José Carlos Casimiro, Encarna Sansaloni, César Salvo, José Vicente Martínez y Alfonso Rovira.

Más tarde, en el mismo local, en el salón de actos, se inició la sesión extraordinaria presidida por el alcalde de Benissa, Arturo Poquet, acompañado en el estrado por el homenajeado Joan Josep Cardona y el presidente de los cronistas, José Ramón Sanchis, quien inició los parlamentos, dando a conocer a los asistentes la biografía de que se iba a nombrar hijo predilecto de la ciudad de Benissa, que había desarrollado un fructífero servicio a su pueblo durante 50 años como cronista oficial. Le seguía en el turno de la palabra el propio homenajeado, cerrando la sesión el alcalde, Arturo Poquet. A continuación, la primera autoridad local le impuso la medalla con el escudo heráldico de Benissa, firmando el título junto con los concejales del consistorio benisano.

Al mediodía, el alcalde reunió a familiares del homenajeado y cronistas visitantes en un almuerzo, en el transcurso del cual, José Ramón Sanchis y Alfred Bernabéu, presidente y secretario de la Asociación de Cronistas del Reino de Valencia, respectivamente, que le hicieron entrega a Joan Josep Cardona, de una placa por su trayectoria de cronista de Benissa. Por la tarde, Cardona acompañó a los visitantes en un recorrido por la ciudad, de lo que quedaron impresionados por la belleza de sus edificios, sus calles e historia de la Villa, sin dejar de pasar por la parroquia, donde se venera la imagen de la patrona, la *Purísima Xiqueta*.

Cardona nace en Benissa en 1944. Es cronista oficial desde 1971; archivero de la parroquia desde 1989; concejal de Cultura de la corporación municipal desde 1974 a 1977; fundador de la Biblioteca Pública Municipal; restaurador de la Sociedad Llírica Musical de Benissa, de la que fue primer presidente, fundando la Escuela de Música. Dentro del organigrama de la Federación Regional de Sociedades Musicales, fue presidente y delegado comarcal del Norte de la demarcación provincial de Alicante, donde se creó la escuela de Formación de Dirigentes. En su calidad de cronista oficial, ocupó cargos en la Junta de Gobierno de la Asociación. Creando el Centro de Cronistas de la Marina Alta. Fundador iniciador del Museo Etnográfico Municipal en 1980, del que fue director. Creó y estuvo al frente de las revistas locales “Venilla”, “Benissa” y “Renaixença”. Del Boletín Oficial del Ayuntamiento, así como responsable de las revistas de fiestas de la “*Purísima Xiqueta*”, patrona de la ciudad.

Comenzó su actividad literaria en 1965 en el semanario “La Marina”, colaborando después en otros medios de comunicación como fue “La voz de la Marina”, “Canfali”, “Marina Alta” y “La voz del País Valencià”. Redactó entradas para la “Gran Enciclopedia de la Región Valenciana”; de la Enciclopedia de la Orientación Turística; del “Corpus Toponimic Valencià” y la prensa de “Marina Alta”. Fue miembro del Instituto de Estudios Alicantinos y socio fundador del Instituto de Estudios Ceretans de La Cerdenya. Ha obtenido en dos ocasiones el premio de investigación “25 de abril Villa de Benissa”. En el 2010, el jurado de la Villa de Pedreguer, le otorgó el “Premi d’Honor Vila de Pedreguer al Mèrit Cultural”. Fundó en 1997, el Almanaque Literario “*Calendari dels Brillants*”, del que continúa siendo director y propietario. Trabajó en el mundo de la banca, como jefe de oficina.

¡Larga vida para el compañero cronista de Benissa, Joan Josep Cardona!, y la enhorabuena por la distinción, bien merecida, de “hijo predilecto de la Villa de Benissa.

Alfonso Rovira, cronista oficial de Alzira.

EL II FORO INTERNACIONAL FRAY ANTONIO MARGIL DE JESÚS, QUE TENIA PREVISTA LA SEUA CELEBRACIÓ EN LA CIUTAT DE VALÈNCIA (DESPRÉS DE HAVER-SE RETARDAT JA UNA VEGADA) ELS DIES 2 I 3 D'OCTUBRE, SE POSPOSA DE NOU PER ALS DIES 7 I 8 DE MAIG DE 2021

Junt a Bernardo del Hoyo, cronista de Guadalupe, durant l'explicació sobre Frai Antonio Margil al Convent de Guadalupe (Zacatecas, Mèxic), setembre 20—17

Vaig conèixer l'existència del franciscà valencià en setembre de 2017, durant un viatge a Mèxic, en una visita que vaig fer al Convent Franciscà de Guadalupe, en la ciutat del mateix nom, a cinc kms. de la ciutat de Zacatecas (capital de l'estat). La visita començà en una antesala del monestir on ens mostraren nou objectes que van pertànyer al franciscà que fundà este Col·legi de Propaganda Fide a l'últim quart del segle XVII. Li deien Fray Antonio Margil de Jesús, havia nascut en València en 1657 i va arribar a Mèxic en 1683.

Ja en l'hotel me vaig marcar l'objectiu de donar a conèixer als valencians la figura de este il·lustre franciscà al qual el Papa Gregorio XVI va nomenar Venerable en 1836 y que, en l'actualitat, es troba en procés de Beatificació. En febrer de 2018 vaig rebre un correu electrònic de l'organització guadalupana, en el qual me invitaven formalment a parti-ci-par en el I Foro Internacional sobre el Humanismo de Fray Antonio Margil de Jesús, que va tindre lloc els dies 26 i 27 de març d'eixe any en la ciutat de Guadalupe.

Un repte que em va animar a investigar sobre els seus anys en la ciutat valentina i al llarg de l'antic Regne de València i participar —obrint les comunicacions dels partici-pants en el espectacular escenari de la Capella de Nàpols del Convent de Guadalupe amb una conferència titulada *Infancia y Juventud de Antonio Margil Ros*. Allí, de nou, vaig acceptar altre compromís: realitzar el II Foro a la ciutat de València.

Durant tot eixe temps he anat im-pregnant-me de la vida exemplar del frare valencià que va recórrer més de 10.000 kms. (per la qual cosa era conegut com "El dels peus alats") evangelitzant l'enorme regió aleshores coneguda com Mesoamèrica.

Des de aquestes pàgines vull invitar als col·legues cronistes valencians a participar en el II Foro Internacional Margil, presentant comunicacions sobre el personatge o l'obra franciscana en general, segons les bases estipulades que poden consultar-se en la web de la Universitat Catòlica de València.

César Salvo

Cronista Oficial de Villar del Arzobispo. Director II Foro Internacional Margil

ALFONSO ROVIRA DONA CUATRO VOLÚMENES DE SUS CRÓNICAS AL ARCHIVO DE ALZIRA

Alfonso Rovira Marín (cronista oficial gráfico de Alzira), decano de los informadores de la Ribera, ha hecho entrega al Archivo Municipal de Alzira de cuatro volúmenes encuadernados con las 1.147 crónicas de las cuales es autor publicadas en la edición comarcal de Levante-EMV durante 28 años, desde el 12 de enero de 1992 hasta el pasado 13 de marzo bajo el título primero de "Y parece que fue ayer" y, posteriormente, "De ayer a hoy". La mayor parte de esos retazos de nuestra historia pasada y reciente, concretamente 750, han sido editadas en 7 volúmenes titulados Crónicas de un pueblo, por la comisión fallera del Camí Nou de Alzira.

El veterano periodista, casi nonagenario, ha querido dejar constancia de su agradecimiento al Archivo Municipal, garante de la historia de Alzira, donde ha documentado muchos de esos artículos, obsequiando al principal centro de investigación de nuestra comarca con esos volúmenes que, a partir, de ahora se encuentran a disposición de cuantos los quieran consultar.